

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในโรงเรียนสังกัดกองการบริหารส่วนจังหวัด
2. เพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือศึกษานิเทศก์อำเภอจากทุกอำเภอของทุกจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง โดยมีจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมด 218 อำเภอ แต่เนื่องจากบางอำเภอ และบางกิ่งอำเภอไม่มีศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติงานอยู่จริง เพราะอยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อหรืออยู่ในระหว่างรอการกำหนดอัตราตำแหน่ง (กิ่งอำเภอที่ตั้งใหม่) ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่จากกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษานิเทศก์ช่วยสำรวจ ปรากฏว่า มีจำนวนอำเภอที่มีศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติงานอยู่จริง 163 อำเภอ เท่านั้น (สำรวจเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2521) ดังนั้นจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 163 คน ใน 16 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จังหวัดอุดรธานี จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 20 อำเภอ แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 12 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอหนองหาน

อำเภอกุมภวาปี อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอโนนสัง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอนากลาง
อำเภอเพ็ญ อำเภอบ้านดุง อำเภอศรีธาตุ อำเภอโนนสะอาด และกิ่งอำเภอภูคัจฉ

2. จังหวัดหนองคาย จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมด มี 9 อำเภอ
แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าวอล อำเภอ
เมืองภาพ อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเซกา

3. จังหวัดเลย จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมด มี 10 อำเภอ แต่ที่
ใช้เป็นประชากรมี 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเลย อำเภอวังสะพุง อำเภอภูกระดึง
อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม อำเภอท่าลี่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว

4. จังหวัดสกลนคร จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอ ทั้งหมดมี 13 อำเภอ
แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอพรรณานิคม
อำเภอพังโคน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวานรนิวาส อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอภูพาน
อำเภอวาริชภูมิ

5. จังหวัดขอนแก่น จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 18 อำเภอ
แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านไผ่ อำเภอ
พล อำเภอชนบท อำเภอมีชัยบุรี อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง อำเภอชุมแพ
อำเภอสีชมพู อำเภอน้ำพอง อำเภอกระนวน กิ่งอำเภออุบลรัตน์ กิ่งอำเภอพะยั้ง

6. จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมด มี 19
อำเภอ แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 15 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอ
วารินชำราบ อำเภอพิบูลย์มังสาหาร อำเภอเดชอุดม อำเภอบุญศรี อำเภอโนนชัย
อำเภอตระการพืชผล อำเภอเขมราฐ อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอโขงเจียม อำเภอ
ม่วงสามสิบ อำเภอขามเฒ่า อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอเขื่องใน

7. จังหวัดนครพนม จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 15 อำเภอ
แต่ที่ใช้เป็นประชากรมี 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอบ้านแพง
อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอมุกดาหาร
อำเภอคอนตาล อำเภอคำชะอี

8. จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 13 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากรมี 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอกมลาไสย อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอยางตลาด อำเภอเขาวง อำเภอคำม่วง อำเภอท่าคันโท กิ่งอำเภอหนองกุงศรี กิ่งอำเภอนามน

9. จังหวัดมหาสารคาม จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 10 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากรมี 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย อำเภอเชียงยืน อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอบรบือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย กิ่งอำเภอนาคู

10. จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 14 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากรมี 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี อำเภอเสลภูมิ อำเภอโพนทอง อำเภอหนองพอก อำเภอพนมไพร อำเภออาจสามารถ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน

11. จังหวัดยโสธร จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 8 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากรมี 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองยโสธร อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอเลิงนกทา อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอป่าติ้ว

12. จังหวัดนครราชสีมา จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 21 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากรมี 17 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโนนสูง อำเภอสูงเนิน อำเภอปากช่อง อำเภอด่านขุนทด อำเภอสีคิ้ว อำเภอปักธงชัย อำเภอโชคชัย อำเภอครบุรี อำเภอประทาย อำเภอบัวใหญ่ อำเภอจักราช อำเภอโนนไทย อำเภอขามทะเลสอ อำเภอขามสะแกแสง อำเภอพิมาย อำเภอชุมพวง

13. จังหวัดชัยภูมิ จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 12 อำเภอ แต่ที่ใช่เป็นประชากร 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอบ้านเขว้า อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอแก่งคร้อ อำเภอบ้านแพน อำเภอภูเขียว อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง

14. จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนอำเภอมี 11 อำเภอ ใต้เป็นประชากรทั้งหมด ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอนางรอง อำเภอละหานทราย อำเภอพุทไธสง อำเภอกระสัง อำเภอสตึก อำเภอคูเมือง อำเภอประโคนชัย อำเภอหนองกี่ อำเภอบ้านกรวด

15. จังหวัดสุรินทร์ จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 12 อำเภอ แต่ที่ใต้เป็นประชากรมี 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอปราสาท อำเภอสังขะ อำเภอศรีณรงค์ อำเภอสำโรงทาบ อำเภอรัตนบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอจอมพระ อำเภอสนม

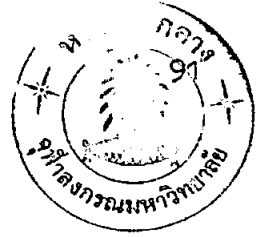
16. จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอทั้งหมดมี 13 อำเภอ แต่ที่ใต้เป็นประชากรมี 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรลักษ์ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอขุขันธ์ อำเภอกันทรารมย์ อำเภอราษีไศล อำเภอไพรบึง อำเภอขุนหาญ

เครื่องมือที่ใ้ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใ้ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานคานาวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานคานาวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการศึกษา การประสานงาน การนิเทศการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรการวัด-ผลการศึกษา และเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน หองสมุด

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของนายประจักษ์ พัฒนเจริญ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคเหนือ ที่มีต่อการปฏิบัติงานคานาวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2520 มาพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตรงตามข้อตกลงเกี่ยวกับการกำหนดแนวปฏิบัติตามนโยบายการประถมศึกษาของคณะผู้ปฏิบัติงานระหว่างกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตั้งขึ้นหลังจากมีการประชุมระหว่างหัวหน้าส่วนการศึกษา และศึกษานิเทศก์จังหวัดทั่วราชอาณาจักร เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2520 โดยได้เพิ่มงานทางด้านการวางแผนการศึกษา และการประสานงาน

การทดลองแบบสอบถาม

เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้เคยวิจัยมาแล้ว มาพัฒนาเพิ่มเติมและปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสม โดยได้นำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเข้าใจ หรือเคยปฏิบัติงานในหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมาแล้ว ทว่พิจารณาแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 7 ท่าน โดยแยกเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติงานในหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ นอกเหนือจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 ท่าน และผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานด้านต่าง ๆ ดังกล่าว จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์ประจำแผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน และผู้ตรวจการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการอีก 1 ท่าน (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก) จนเป็นที่ถูกต้อง แล้วนำเสนอหัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ย่นพพงษ์ บุญจิตราคลัง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา และแก้ไขจนยอมรับว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ จึงได้ส่งไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อทำการวิจัยต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเป็นแบบเติมคำ เพื่อต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพส่วนตัว ใดแก่อายุ วุฒิ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการ วุฒิปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และรายละเอียดเกี่ยวกับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอซึ่งได้แก่ จำนวนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในอำเภอ จำนวนโรงเรียนและจำนวนครั้งที่ศึกษาธิการอำเภอได้ไปตรวจเยี่ยม และนิเทศการศึกษาในรอบปี 2520 จำนวนบุคคลากรที่กำลังปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำนวนเงินค่าวัสดุที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงศึกษาธิการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในปีงบประมาณ 2520 รวมทั้งหมด 9 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบจัดลำดับความสำคัญ (Rating Scale) มีตัวเลือก 4 ตัว คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ลักษณะของคำถามเป็นการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดของศึกษาธิการอำเภอ ประกอบไปด้วยงานด้านการวางแผนการศึกษา 10 ข้อ งานด้านการศึกษา 8 ข้อ งานด้านนิเทศการศึกษา 12 ข้อ งานด้านหลักสูตรแบบเรียน ประมวลการสอน ตำราสอนการวัดผลการศึกษา 20 ข้อ งานด้านอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด 8 ข้อ รวม 58 ข้อ นอกจากนี้ยังได้ใช้แบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open End) เพื่อสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 61 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจาก ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือจากศึกษาธิการอำเภอให้ช่วยออกแบบสอบถามในการวิจัยเรื่องนี้ แล้วผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งซองที่ติดแสตมป์เรียบร้อยแล้ว ไปยังศึกษาธิการอำเภอของทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่จริง (ไม่รวมถึงผู้ที่ลาศึกษาต่อหรือผู้รักษาราชการแทน) ทางไปรษณีย์ จำนวน 163 ชุด หลังจากได้ส่งแบบสอบถามไปเป็นเวลา 15 วัน ได้รับคืนมา 110 ชุด จึงได้ส่งหนังสือและแบบสอบถามติดตามไปเพื่อเตือนให้ผู้ที่ยังไม่ได้นำส่ง ในที่สุดปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น จำนวน 130 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.75 ซึ่งสามารถแยกได้ทั้งรายละเอียดความถี่ที่แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและส่วนที่ได้รับคืน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัญชีแสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและส่วนที่ได้รับคืน

จังหวัด	จำนวนอำเภอที่ส่ง ขอมูล	จำนวนขอมูล ที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
อุตรธานี	12	11	91.67
หนองคาย	6	4	66.67
เลย	8	6	75.00
สกลนคร	8	7	87.50
ขอนแก่น	13	9	69.23
อุบลราชธานี	15	10	66.67
นครพนม	9	8	88.89
กาฬสินธุ์	10	8	80.00
มหาสารคาม	9	8	88.89
ร้อยเอ็ด	11	9	81.81
ยโสธร	6	5	83.33
นครราชสีมา	17	13	76.47
ชัยภูมิ	11	8	72.72
บุรีรัมย์	11	10	90.90
สุรินทร์	9	7	77.78
ศรีสะเกษ	8	7	87.50
รวม	163	130	79.75

การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอโดยใสรายละเอียด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาแจกแจงหาความถี่ของค่าตอบแต่ละข้อ เพื่อหาการร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ และรายด้าน คือ ด้านการวางแผนการศึกษา ด้านการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านเกี่ยวกับหลักสูตร การวัดผล และด้านเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนห้องสมุด

3. ข้อมูลที่ได้จากคำถามแบบปลายเปิด (Open End) จำนวน 3 ข้อ ผู้วิจัยได้สรุปแล้วนำมาจัดกลุ่มต่าง ๆ ตามประเภทของความคิดเห็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. หาการร้อยละ (Percentage) ของความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใสรสูตร ดังนี้

$$\text{ร้อยละของข้อใด} = \frac{\text{ความถี่ของข้อนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (Means) ของแต่ละข้อ และแต่ละค่านโดยใช้สูตร¹

$$\begin{aligned} \bar{x} &= \frac{\sum fx}{N} \\ \bar{x} &= \text{มัธยฐานเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย)} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \end{aligned}$$

3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อ และแต่ละค่านโดยใช้สูตร²

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \\ \text{S.D.} &= \text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ \sum fx^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \end{aligned}$$

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517, หน้า 40

² เรืองเดียวกัน, หน้า 51